

An Exposition of the
Seven Church Ages
Chapter Two
Na Raivotu Patemo

Ai Vakatakila 1:9-20

Joni mai Patemo

Ivakatakila 1:9,

"Koi au, ko Joni, o au talega na tacimu kei na nomu itokani, kei na matanitu kei na vosota i Jisu Karisito, sa tu ena yanuyanu ka vakatokai ko Patemo, me baleta na Vosa ni Kalou, kei na ivakadinadina i Jisu Karisito."

Na tiki ni raivotu oqo ni ivakatakila ni tamata o Jisu Karisito a soli vei Joni ena gauna a vakatalai tani kina na yanuyanu of Patemo. Na yanuyanu lailai oqo e tolusagavulu na maile mai na baravi kei Esia mai na wasawasa na Aegean. Ni sa veivatu ka dautiko vata kei na gata, moko kei na batibasaga, ka lailai sara na kena yaga, ka dau vakayagataki mai vei ira na vanua o Roma me baleta e dua na vakavesu ka ra a vakasinaiti tu kina kece, na kaivesu vakapolitiki, kei na so tale.

Ko ni na raica ni o Joni sa vosa koya vei ira na Lotu Vakarisito me vaka e dua na baraca ena gauna ni rarawa. Ena gauna oqo ni sa yaco tiko na Lotu taumada ena veivakacacani levu. Na nodra Lotu e sega walega ni "ra sa vosataki tu vakacacani ena veivanua kecega" Ia era sa vesu tu na tamata ka ra sa qai vakamatei. O Joni, me vakataki ira e lewe vuqa tale, sa mai vakararawataki oqo vakavesu ena Vosa ni Kalou kei na ivakadinadina i Jisu Karisito. Ni vesu, era a saga me ra vakamatei koya ena nodra balati koya ena kuro ni waiwai me ruasagavulu ka va na auwa. Na cudru kei na vakaitutu malumalumu balati koya ki Patemo me vaka e dua na dauvakatevoro. Ia a tiko vata kei koya na Kalou, ka sa vakabulai o koya me biuta na yanuyanu ka lesu tale ki Efeso ka tomana tiko na veivakavulici ni dua nai talatala me yacova tale na gauna a mate kina.

Na raivotu a ciqoma o Joni e robota kina rua na yabaki, mai na AD 95-96. E a sa dua na raivotu vakasakiti duadua ena Vosa. Sa tuvai tu na ivola tauoko ena ivakatakarakara, o koya sa takete taki kina ena veivakacacani kei na veileti. Ia, e sa tiko kina na drega ni Kalou. Oqori ena vakavuna me dodonu ka bibi sara vei ira kece era wilika se vakarorogo kina kena tabana tabu.

Ena Yalotabu Ena Siga Ni Turaga

Ivakatakila 1:10,

"Au a tiko vakayalo ena siga ni Turaga, kau rogoa e dakuqu e dua na domo levu, me vaka e dua na davui."

"Au sa tiko vaka Yalo Tabu." E sega beka ni totoka oya? Au taleitaka sara. E rawa ni o vakatoka ga na vosa oqori, "na bula tauoko ena Lotu Vakarisito." Kevaka eda sa na bula va-Karisito, e dodonu me da tiko ena NONA Yalotabu. A sega ni vosa tiko o Joni me baleta tiko ga na yalona vakai koya. O ya ena sega ni kauta mai na raivotu oqo. Sa dodonu me yalo ni Kalou. E dodonu me tiko vata kei keda na Yalo ni Kalou, se, sa tawayaga na noda sasaga. A kaya o Paula, "Au na dau masu ga ena Yalotabu, Au na dau lagasere ena Yalotabu, Au na bula vata kei na Yalo Tabu." Kevaka e dua na ka vinaka ena yaco mai vei au sa ikoya me vakatakila mai vua na Yalotabu, vakadeitaki ena Vosa, ka vakatakila mai na kena macala. Me vaka ga e gadreva o Joni me tiko ena Yalotabu me ciqoma na ivakatakila vakaitamera oqo mai vei Jisu, eda gadreva me da tiko vata kei na Yalotabu me da kila na ivakatakila sa solia vei keda na Kalou me da bula kina ena nona Vosa, ni sa ikoya ga na Yalo vata ga.

Raica vata mada ena sala oqo. E vuqa talega era wilika na iVolatabu ka tukuni ena Cakacaka 2:38,

"Dou veivutuni, ka papitaositaki koi kemudou yadua ena yaca i Jisu Karisito, me bokoci kina na nomudou ivalavalca, ia ko na rawata na isolisoli ni Yalo Tabu,"

ka lako sivita dodonu tu ga. Era sega ni raica. Kevaka era raica, ena noda saga meda veikilai kei na Yalotabu, era na kila ni kevaka era vinakata me ra ciqoma na Yalo Tabu, era na gadreva me ra veivutuni ka papitaiso ena yaca ni Turaga ko Jisu, ena qai itavi ni Kalou me vakayacora na nona Vosa ena nona vakasinaiti ira ena Yalo Tabu. Era sega ni tiko ena nona Yalotabu se ena yaco vei ira me vaka e tukuna tiko na Vosa. Masu vua na Kalou me baleta e dua na ivakatakila mai na nona Yalotabu. Oqori na imatai ni ikalawa. Lako ena Yalotabu.

Me 'u vakayagataka mada e dua tale na ivakaraitaki. Kaya mada ni o gadreva na veivakabulai. Na

cava e tukuna na Vosa? Ia, eda sa wilika taucoko ena vuqa na veigauna, ia a sega ni tiko ena Yalotabu ni da wilika tiko. Eda a kerea li vua na Kalou na nona Yalotabu me vakavulica vei keda na kena ka dina? Kevaka eda cakava, eda na kacivi ira na italatala qase, vakatusa na noda ivalavala ca, me ra lumuti ka veimasulaki, ka sa qai koya oya. Ena sega beka ni lako mai vakatotolo, ia ena nona Yalotabu, sa na vaka tu kina. E sega tale ni dua na mataveilewai. Ena vakayacora na Nona Vosa na Kalou. Isa, e gadrevi me da veitaratara ena Yalotabu, ka na qai yaco na veika kece. KAKUA NI LAKOVA NA CAKACAKA TAUMADA. MO LAKO ENA YALOTABU KA GOLE YANI ENA CAKACAKA NI I KENA I VAKARAU QAI RAICA NA VEIKA ENA CAKAVA NA KALOU.

O sa bau raica mada na nodra ivalavala na kai vuravura na Yalo ni veika sa tu e vuravura? Era lako lai sara qito ni caqe polo, nodra soqoni ni qito, kei na nodra danisi. Era sa curuma na kena yalo. Era sega ni dabe e kea me vaka na senikau ena lalaga, na ivesu kau qorosa makawa. Era na curu yani vakadodonu na veika e vakilai ka yaco me tiki ni veika. Ia, Isa, era cati ira na Lotu Vakarisito ni ra sokalou vakayalo ena Yalo ni Vosa ni Kalou. Era vakatokai keda me da yalo vakatani kei na dau vaqiqi ena fuloa. E sega ni dua na ka era na sega ni cakava me ra vakaraitaka kina na nodra veicacati kei na nodra sega ni vakadonuya. Ia kakua ni kauwaitaka. E rawa ni o namaka, ni kila na vanua e lako mai kina. Toso ga ka lako ena yalo ni sokalou.

Sa savasava na yaloda. E bulabula. E ka dina. Sa ikoya na yalomatua ka bibi ia, vakasinaiti ena marau ni Turaga. Na Lotu Vakarisito e dodonu me vaka ga ni ra mamarau ka vakasinaiti ena nona marau vua na Turaga me vaka o vuravura ka taleitaka na kena marautaki. Ko ira na Lotu Vakarisito kei vuravura era sa tamata ga; rau ruarua vakayalo tiko. Na duidui sa ikoya na Yalo ni Lotu Vakarisito kei na Yalo ga e dau tara na Turaga ni Lagilagi kei na Nona loloma, ni sa vakamamautaka na yago o vuravura.

Ia oqo e kaya ni o Joni a tiko ena Yalotabu ena Siga ni Turaga.

Isa, na noqu, oqo e dua na tikina e vakavuna dina na veileti. E sega ni gadrevi kina, se e dodonu, ia eso era sega ga ni raica na ka e tukuna dina na Vosa.

Taumada eda kunea kina eso na tamata vinaka ka vakatoka na siga ni Turaga, na siga ni Vakacecegu, ka sa ikoya vei ira na Vakarauwai. Ka ra tu eso era vakatoka na siga ni Turaga, Sigatabu, ena imatai ni siga ni macawa. Ia e rawa vakacava me dua vei ira na gauna oqo, se rua mada ga ka biuvata, ni o Joni a tiko ena Yalotabu ka ciqoma tiko na raivotu oqori me rua na yabaki. Na ka ga a yaco oya ni a kau cake o Joni ena Yalotabu ka gole ki na Siga ni Turaga, ka na qai yaco mai. E tukuni ena iVolatabu na siga ni Turaga ka na tiko mai muri, ka sa raica tiko oqo o Joni na veika ni siga mai muri. Ia ena gauna oqo, me da qarauna na noda vakasama, me da raica sara vakadodonu na veika sa yaco tiko nikua ena siga ni Vakacecegu.

Na siga ni Vakacecegu, me vaka eda kila mai na veiyalayalati vou, e SEGA ni kena maroroi e dua na siga. E sega vei keda na ivakaro me da maroroya na Vakarauwai me siga ni Vakacecegu, ka sega talega ni dua na ivakaro me da maroroya ena imatai ni siga ni macawa, o ya na Sigatabu. Oqo sara na dina ni siga ni Vakacecegu, ka kena ibalebale "vakacegu." Iperiu 4:8, "kevaka sa solia vei ira ko Jisu na vakacegu (se siga ni vakacegu), sa na qai sega mada ni qai vosa me vaka e dua tale na siga. E vo tiko kina e dua na kena vakacegu (na maroroi ni siga ni Vakacecegu) vei ira na tamata ni Kalou. Ia ko koya sa curu ki na nona ivakavakacegu, sa mudu tale ga mai na nona cakacaka, me vaka sa vakayacora na Kalou." O a rogoa beka na malanivosa bibi ena iotioti ni tiki ni tikina oqo? "Sa vakacegu na Kalou mai na nona cakacaka." Sa solia na Kalou vei Isireli na ikavitu ni siga me nodra siga ni Vakacecegu, ena kena vakananumi ni nona cakacaka me vaka a bulia o koya na vuravura kei na veika kece sa tu kina, ka qai yalata. A sa vakacegu mai na nona cakacaka. A vakacegu o koya. Ia sa totoka sara na soli ni siga ni Vakacecegu ki na dua na tamata ka ra a tiko kece ena dua na vanua ena dua na gauna, me rawa ni ra na tiko kece ena dua na siga. Nikua veimama kei vuravura sa tiko mai ena rarama oqo qai veimama ena butobuto kadua, sa na sega kina ni cakava rawa vakakina. Ia oqori e dua ga na veiba mai na veika vakayago.

Meda raica mada na veika e vakavulica vei keda na iVolatabu me baleta na vakacegu ni siga ni Vakacecegu. "O koya sa curu ki na nona ivakavakacegu." Na curu oqo e sega walega ni curu ki loma, ia mo tikoga e loma, na vakacegu. E sa dua na vakacegu tawamudu ' ka sa yaco na ikavitu ni siga ia me vaka oya. E vitu ' sa vakacavari. Walu ' sa imatai ni siga tale'. Na tucake tale i Jisu sa ena imatai ni siga ni macawa, ka solia vei keda na bula tawamudu kei na vakacegu tawamudu ni siga ni Vakacecegu. Eda sa raica kina na vuna e sega ni rawa kina vua na Kalou me solia vei keda e dua na siga ena dua na macawa me siga ni Vakacecegu (vakacegu). Eda sa curu yani kina ' ka cakava tikoga ena ' noda vakacegu, ka sega ni rawa me cakava o Isireli, me dua ga na iyaloalo ni veika dina eda marautaka. Na cava na vuna mo lesu tale kina dua na iyaloalo ni sa tiko vei keda na ka dina ena gauna oqo?

Eda na ciqoma vakacava na vakacegu oqo, se tomani na siga ni Vakacecegu, sa ikoya na veisureti nei Jisu. A kaya ena Maciu 11:28, 29,

"Dou lako mai vei au, koi kemudou kece sa oca, ia kau na vakacegui kemudou."

Vakataqara vei kemudou na noqu ivua, ka vuli vei au;

... dou na qai kunea na vakacegu (se maroroya na siga ni Vakacecegu, sega ni siga, ia na bula tawamudu, na siga ni Vakacecegu) ki na yalomu."

Veitalia na balavu ni nomu cakacaka tiko ena nomu icolacola ni ivalavala ca, se e tini na yabaki, tolusagavulu na yabaki se limasagavulu na yabaki, se balavu sara, lako mai ena nomu oca ni oca ko na kunea na nona ivakavakacegu (na siga ni Vakacecegu dina). Ena solia vei iko ko Jisu na vakacegu.

Sai koya vakacava sara na vakacegu ena solia o Jisu? Aisea 28:8-12,

"Ni sa sinai e na lua kei na duka na tepeli kecega, sa sega na tikina e savasava.

Me vakavulici cei ko koya me vuku mai? se me vakavukui cei me kila nai tukutuku? ko ira sa kali mai na wai-ni-sucu, ka kau tani mai na sucu I tinadra.

Ni sa daukuri na vunau ena vunau, na vunau ena Vunau; na vosa ena vosa, na vunau ena vosa; vakalailai eke, ka vakalailai mai kea:

Ia ena tebenigusu kaka kei na vosa ni tani ena vosa kina vei ira na tamata oqo.

O ira oqo ka kaya kina ko koya, oqo nai vakavakacegu; dou vakacegui ira kina era sa oca, io oqo na ka ni vei vakacegui: a ra sa bese ga ni rogoa.

Oqo e sa parofisaitaki tu eke ena vola I Aisea. Ka sa qai yaco oti e 700 na yabaki mai Penitiko ena gauna era sa vakasinaiti kina ena Yalo Tabu me vaka saraga era sa kaya era na vakaoya. Oqo na siga ni Vakacecegu dina a sa yalataki. Ia ni ra sa vakasinaiti tu ena Yalo Tabu era sa muduki mai na nodra cakacaka vakavuravura, na nodra ivakarau vakavuravura, na nodra ivalavala ca. Na Yalo Tabu e qarava Vinaka na nodra bula. Era sa curu ki na ivakavakacegu. Sai koya oqori na nomu ivakavakacegu. Oqori na nomu siga ni Vakacecegu. E sega ni dua na siga, se dua na yabaki, ia na tawamudu ni kena vakasinaiti ka vakalougatataki ena Yalo Tabu. O iko mo kua ni cakava, ka sa na cakava tiko na Kalou. Sa Kalou ki lomamu ka cakava ena Nona marau vinaka.

Me 'u cakava mada e dua tale na ivakamacala me baleti ira na Lotu kavitu ka ra kaya ni da sota ena siga cala ni macawa ni dau sota ena Sigatabu, ena imatai ni siga. Oqo na ka e kaya o Justin ena ikarua ni senitiuri. "Ena Sigatabu e tiko kina e dua na soqoni mai vei ira kece era bula tiko ena veikoro kei na koro, ka ra wilika e dua na iwasewase na nodra Veigauna na iApositolo kei na kena ivola ke talava na gauna. Ni sa oti na kena wiliki, na Peresitedi ena dua na veivakavulici e solia na ivakasala kei na veivakadreti me vakatotomuria na veika vakaturaga oqori. Ni oti oqo me qai tucake ka meda vakayacora edua na masu. Ni sa tini na masu, me vaka eda sa vakamacalataka oti, sa vakatikori e matada na madrai kei na waini, ka vakayacori na vakavinavinaka ka ra sauma na ivavakoso, "Ameni". Sa na qai veisoliyaki na veika oqo vei ira yadua ka ra sa kania ka kauti ira na dikoni ki na vale ni yali tu. O ira na vutuniyau ka tu vakarau me solia na cau me vaka na nodra lewa ka na vakacurumi na ikumuni oqo vei Peresitedi ka coriti na iyaya vei ira luveniyiali, yada, kaivesu, kei ira na vulagi." O koya eda sa raica kina ni o ira era taura tu na Lotu taumada era kauta tiko na nodra ivakarau ni bula na Judaic ni soqoni ena iotioti ni siga ni macawa era sa sega ni kila tiko kina na itukutuku makawa sara, ka ra sega ni kilikili kaya me ra yalodei.

Isa, me ra lako mai vei Koya na tamata ka kunea na kena vakacegu. E tiko e dua na tagi ena yalodra taucoko ia o ira na lewevuqa era sega ni kila na kena isau. Ka ra tovolea tikoga me ra tagi ena dua na ivalavala vakalotu ni kena maroroi na siga ka ra ciqoma na vakabauta ni veimatalou kei na vakavuvuli. Ia era sega ni muria na ka koya, e vuqa era tovolea na gunu, dau gunu, kei na vakasabusabutaki vakayago, ka vakasamataka ni marau vakavuravura e rawa ni so na vakacegu. Ia mai na ka oya e sega ni dua na kena vakacegu. Era dau vakatavako ka dau taura na wainimate me ra vagagalu ka vakayalodeitaki na nodra mona. Ia e sega ni dua na vakacegu ena ivotavota vakavuravura. Era gadrevi Jisu. Era gadрева na iwni Vakalomalagi, na vakacegu ni Yalotabu.

E vuqa vei ira sa qai laki lotu sara ena Sigatabu. E vinaka ia e sega mada ga ni tu vei ira na vakasama me baleta na kena torovi na Kalou kei na ivakarau ni nodra qaravi koya. A kaya o Jisu ni sokalou dina sa ikoya sa vakayalo ka vakaidina, Joni 4:24. Ia na mataqali sokalou cava e rawa ni o rawata ena dua na Lotu e kila vakalailai sara na Kalou e biuta e dua na Santa Claus ena Siganisucu kei na ravete ena Siganimate? Era kauta mai vei? Era kauta mai vei ira na lotu butobuto ka cakava me tiki ni ivunau ni Lotu. Ia ni dua e vuki vua na Turaga ka vakasinaiti ena Yalo Tabu e sa sega ni cakava na veika kece oqo. Na vakacegu sa tu vua e yalona. Sa tekivu me bula, ka lomana na Kalou ka qaravi koya.

Me da lesu tale mada kina noda tiki ni ivolanikalou. Eda kila na cava e sega ni siga ni Turaga. Kevaka e sega ni Vakarauwai se Sigatabu, qai cava beka? Ia, me da biuta mada vakaoqo. Nikua e sega sara ni Siga ni Turaga. Oqo na siga ni tamata. Sai koya na tamata e cakava tiko, na cakacaka ni tamata, na nona Lotu na tamata, na vakasama ni tamata ena nona sokalou, na tamata kecega, ni sa vuravura ni tamata (veimaliwalala). IA SA NA YACO MAI NA SIGA NI TURAGA. Io, e vakakina. Sa ikoya sara ga oqo

ena gauna ni ivakatakila i Jisu Karisito, a laveti cake kina o Joni mai vua na Yalotabu ka vakau mai vua na Yalotabu ki na siga cecere o ya ka sa lako tiko mai. Na siga ni Turaga sa ikoya na gauna sa oti kina na siga ni tamata. Na veimatanitu ni vuravura oqo ena qai yaco me matanitu ni noda Kalou. Na siga ni Turaga ena gauna sa yaco kina na veilewai, ia ni oti oqori sa na yaco mai na yabaki udolu. Ena gauna oqo sa cakava tiko o vuravura na veika e vinakata me cakavi vei ira na Lotu Vakarisito. Era sa vakatokai koya na veimataqali yaca ca kecega, ka dau vakalialiai koya. Ia ena yaco mai na siga levu ka laurai vaka matata ni ra na tagi ka tagiyaso, ni sa lako mai na Lami ena cudru me lewai ira na kai vuravura. O ya na gauna era na tiko kina na ivalavala dodonu ena nodra gauna vata kei na Turaga, ni ra na vakamai na tamata ivalavala ca ka ra na lako yani na ivalavala dodonu ka butuka na kedra dravusa ki na Udolu na yabaki. Malakai 4:3,

"Ia dou na butuqaqi ira na tamata ca, ni ra na dravusa ena qeteqete ni yavamudou, ena siga kau na cakava kina na ka oqo, sa kaya ko Jiova ni lewe vuqa."

Na Domo Me Vaka Na Davui

Ivakatakila 1:10,

"... Ia kau a rogoca e dakuqu e dua na domo levu, e vaka na davui."

O Joni e tiko ena Yalotabu, kei na gauna esa yaco, ka sa raica o koya na siga cecere ka vakasakiti ni Turaga o Jisu kei na nona kaukauwa tabu taucoko. Na veisiga ni mataka sa baleta na kena sa vakarau me vakavulici koya na Kalou. E sega ni kaya o Joni ni a e dua na davui. E sa vaka e dua na davui. Oqo na gauna ni sa uvuci mai kina e dua na davui sa dua na kena bibi. Sa vaka na dau Kacikacivaki, na italai ni tui, sa lako mai vei ira na tamata. A uvuca e dua na davui. Oqo e dua na veikacivi bibi sara. Era sa soqoni vata mai na tamata mera vakarorogo. (Era dau soqoni vata mai o Isireli ena kena uvuci ni dua na davui.) E dua na ka bibi e sa voleka tiko mai. "Vakarogoca." Sa vaka me tautauvata ga na domo ni kerekere me vaka na davui. E matata ka kaukauwa, veivakurubuitaki ka veivakayadrati. Isa, me da rogoca mada na domo ni Kalou me vaka na davui ena siga oqo, ni sa kaburaki na Vosa ni Kospeli ko ya ' me da kila, ka vakavakarau kina, na veika e yaco tiko e vuravura.

Na Ivakaro Mo Vola

Ivakatakila 1:11,

"Ni sa kaya, Oi au na Alifa kei na Omeka, na imatai kei na ivakataotioti: Ia, na ka ko sa raica, mo vola ena dua na ivola, ka vakauta yani ki na vitu na isoqosoqo ka tiko mai Esia: vei Efeso, kei Simurina, kei Perikamo, kei Caetaira, kei Sariti, kei ira na Filatelifia, kei Leotisea."

Sa ikoya oqo. Na Imatai kei nai Otioti, na Alifa kei na Omeka: oqori KECE sara. E dua na Kalou dina. Na Domo kei na Vosa ni Kalou. Na ka dina kei na dina sa voleka mai. Sa dua na ka na noda tiko ena Yalotabu. Na noqu, me 'u tiko ena mata ni Kalou ka rogoci koya ... "Na veika ko sa raica, vola ena dua na ivola, ka vakauta ki na vitu na iSoqosoqo ni Lotu." Na domo sa rogo malewa na nona Vosa ena were ko Iteni kei ena ulunivanua. O Saineai, na domo a rogoci talega ena lagilagi vakasakiti ni ulunivanua ni Veivakamataliataki, a sa uvuca tale yani, kei na gauna oqo ki na vitu na Lotu ka sa vakacavara na iotioti ni ivakatakila i Jisu Karisito.

"Vola na raivotu, Joni. Mo vola e dua na kedra itukutuku me baleta na yabaki era na muria, ni sai ira oqo na parofisai dina ENA yaco mai. Volai ira ka vakauta yani, ka tukuna vei ira."

A kila o Joni na domo o ya. Isa, o na vakila na domo o ya ena nona kacivi kevaka o sa dua vei ira na nona.

Na Tutu ni cina koula

Ivakatakila 1:12,

"Au a qai rai vuki me'u raici koya ka vosa mai vei au, ia ni'u sa rai vuki, sa vitu na tutu ni cina koula ka'u sa raica."

E sega ni kaya o Joni ni vuki me raici koya o cei na domona e rogoca, ia a vuki me raica na domo. Isa, au taleitaka sara. Sa vuki me raica na domo. Na domo kei koya e taukena sa duabau ka tautauvata. O Jisu sai koya na VOSA. Joni 1:1-3,

"E nai vakatekivu sa bula ko koya na Vosa, a rau sa tiko vata kei na Kalou ko koya na Vosa, a sa Kalou ko koya na Vosa."

Ena ivakatekivu e rau sa tiko vata ko koya oqo kei na Kalou.

Sa cakava na ka kecega ko koya; a sa sega ni dua na ka sa caka, me sega ni cakava ko

koya."

Kevaka o rawa ni raica vakaidina na Vosa o na raici Jisu kina.

Ni sa rai yani o Joni esa raica e vitu na itutu ni kadrala koula. E dina ga ni ratou a itutu ni cina. Ia me vaka na tikina e 20, era sa lewe vitu na Lotu: "na vitu na itutu kadrala ni ko a sa raica oqori e vitu na isoqosoqo lewe ni Lotu." Me matataka na Lotu era me vaka na kadrala. Na kadrala e waqaci ia vakalailai ka sa na qai waicala ka boko yani. Sa boko. Ena sega tale ni dua. Ia na itutu ni cina e taukena e dua na ivakarau tudei e sega ni kunei ena kadrala.

Kevaka o vinakata mo taura e dua na iyaloyalo totoka ni cina, wilika ena Sakaraia 4:1-6,

Ia na agilosi keirau sa veivosaki kaya, sa mai vakayadrati au tale, me vaka na tamata sa vakayadrati mai na nona moce.

Ka sa kaya vei au, A cava ko sa raica? Au a kaya, Au sa raica e dua na itutu-ni-cina sa koula taucoko, kei na kena bilo e cake, kei na kena cina e vitu, kei na paipo ni waiwai e vitu ki na cina yadua, ka vitu na paipo ki na vitu na kena cina, ka sa tu mai cake vaka.

Ka rua na vu ni olive sa tu voleka, e dua e nai matau ni bilo, ka dua e kena imawi.

Ia ka'u sa kaya vua na agilosi keirau sa veivosaki kaya, A cava oqori, noqu Turaga?

A sa kaya na agilosi keirau sa veivosaki kaya, Sa sega li ni ko kila se cava na ka oqori, Au a kaya, Seg, noqu Turaga.

A sa kaya vei au ko koya, Sa vakaoqo na Vosa i Jiova vei Serupapeli, sa sega e na qaqa, Se na kaukauwa, e na Yaloqu Ga, sa kaya ko Jiova ni lewevuqa.

Oqo e dua tale na cina ni koula savasava. Sa waqa rarama baleta ni sa levu na kena waiwai ka kauta mai kina rua na vu ni olive, ka tu ena yasana ruarua. Na vunikau e rua e matataka tiko na Veiyalayalati Makawa kei Veiyalayalati Vou, ka vakakina na waiwai e vakatakilakilatata na Yalo Tabu, O koya duadua ga e rawa ni solia na rarama ni Kalou vei ira na tamata. Na agilosi ka vosa vei Sakaraia e vaka sara ga na nona kaya "na ka oqo o sa raica e kena ibalebale ni sega ni rawa ki na Lotu me rawata e dua na ka ena kena igu se kaukauwa, ia mai vua na Yalo Tabu."

Mo dikeva mada nai tutu ni cina oqo. Ko na raica ni sa tiko e dua na beseni levu, se ivakaso, oqori e sa itakele ni vitu na liga e lako mai kina. Na beseni oqo e vakasinaiti tu ena waiwai ni olive ka drodro mai na vitu na vauvau ka ra biu tu ena vitu na liga. Sai koya na waiwai vata ga e vakawaqari ka vakavuna e dua na rarama ena mua ni vitu na paipo. A sega ni boko rawa na rarama oqo. Era dau sovaraka tikoga na bete na waiwai ki na beseni.

Na cina sa vakawaqaci ena dua na sala digitaki. IMatai, a kauta na bete na bukawaqa mai na icabocabo ni soro ka a vakawaqaci taumada ena bukawaqa ni Kalou. A waqaca o koya, taumada, na cina ka dabe toka ena dela ni beseni. Sa qai mai waqaca o koya na ikarua ni cina mai yameyame mai na imatai ni cina. Na ikatolu ni cina a rawata kina na kena bukawaqa mai na ikarua ni cina, me vaka a taura na ikava mai na ikatolu, ka vaka tiko kina, me yacova ni sa waqaci taucoko na vitu na cina. Na bukawaqa tabu oqo mai na icabocabo ni soro, sa vakauyani mai na cina ki na cina, sa dua na mataqali vakaraitaki totoka ni Yalo Tabu ena vitu na yabaki ni Lotu. Na kena sovaraki taumada ni Penitiko (ka a yaco ena kena vakaraitaki mai vei Jisu ena idabedabe ni loloma) sa tawayalani tiko na nona Lotu mai na vitu na yabaki sa oti, ka vakaraitaka vakavinaka sara ni o Jisu Karisito e sa dua na Noa, ia nikua, ka sega ni mudu, na nona sega ni veisautaka na Kalou ena nona isaluwaki kei na nona sala.

Ena Joni 15, e kaya kina o Jisu, "Oi au na vaini, oi kemudou na veitabana." Sai koya na vaini levu, ka lako mai na waka ni sorenikau mai vei ira na kawa taumada ka tiko kina na bula oqo. Raica sa sega ni vakavuanataka na vuana na vaini; sai koya na veitabana e vakayacora tiko kina. Mo raica mada oqo: sa rawa mo taura e dua na vunikau moli me vaka e dua na vu ni ni moli, ka semata kina e dua na tabani vaini, na moli karokaro, e dua na tabanikau molikau, kei na veimataqali ka kecega era na tubu cake kina. Ia o ira a tabani kau era semati ki na ka era na sega ni vuataka na moli. Seg, saka. Na tabani moli karo ena vuataka na moli karo, kei na tabani molijamu ena vuataka na molijamu kei na so tale. Ia na tabana oqori era na vuavua vinaka sara mai na bula ena vunikau. Ia kevaka sa biuta na vunikau oqori e dua tale na tabana vakataki koya ena qai dua tale na tabani moli ka vuataka na moli. Na cava na vuna? Baleta na bula ena tabanikau kei na bula ena tolona era sa tautauvata ia e sega ni vakakina na kena ka era semati. O ira na tabani kau semati na tabadra era sa nodra ivurevure na ni veimataqali bula mai na veivunikanu tale eso, mai na wakana tale eso, mai na sorenikau tale eso. Isa, era na vuataka na vuanikau kecega, ia era na sega vuataka na moli. E sega ni rawa baleta ni sega ni dua mai na kena itekiteku.

Oqori na sala ni Lotu. Sa tawase na vaini ka sa na tabana sa semati kina. Era sa semata kina na tabani Dauveipapaitaisotaki, na tabani Wesele, tabani Sikoteladi, kei na tabani ni Penitiko Ka o ira na

tabana oqori sa vuataka na dauniveipapitaiso, Lotu waisele, Penitiko kei na vuani sikoteladi. (Na soreni veimatalotu mai na vanua era vuataka kina na vuadra.) Ia kevaka sa kauta mai na vaini e dua tale na tabana, na tabana oqori sa na vaka sara ga na vaini oya. Ena vaka talega kina e dua na tabana ka a kau mai e Penitiko. Ena vosa mai ena duivosavosa, parofisai, ka rawata na kaukauwa kei na ivakatakilakila ni tucake tale kina i Jisu Karisito. Na cava na vuna? Baleta ni sa vuavua tiko ena ivurevure ni vaini oqo. Raica, sa sega ni semati ki na vaini; a sa SUCU ena vaini. Ena gauna era semati kina na veitabana tale eso, na veika kece e rawa ni ra cakava, me ra vuataka ga kina na nodra vuanikau ni ra a sega ni sucu mai na vaini o ya. Era sega ni kila na bula taumada kei na vuanikau taumada. Era sega ni kila rawa ni ra a sega ni sucu mai kina. Ia kevaka e ra a sucu mai kina, na bula vata ga a tu ena vu ni kau (o Jisu) ena lako mai vei ira ka mai vakaraitaka vei ira. Joni 14:12,

"E dina, e dina, au sa kaya vei kemudou, ko koya sa vakabauti au, ena kitaka talega vakakina ko koya na cakacaka au sa kitaka; Ia ena kitaka na cakacaka e uasivi cake ena ka oqo; ni 'u sa lako vei Tamaqu."

Na veimatalotu ka sa dusimaki mai vei ira na tamata era na sega ni rawa ni sucu mai vua na Kalou; ni sai koya na Yalo, ka SEGA ni TAMATA, ka solia kina na bula.

E vakamalekata ni da vakasamataka na vitu na cina oqo ena ciqoma na bula kei na rarama mai na ivurevure ni beseni levu oqo baleta na nodra vauvau sa toni kina. Era sa vakaraitaki tiko eke na italai ni Lotu. Na nona bula e sa katakata uasivi vata kei na Yalo Tabu. Na nona vauvau (bula) sa tabadromuci mai vei Karisito. Mai na vauvau oqori sa na ciqoma kina o koya na bula nei Karisito, ka mai kina sa solia na rarama ki na Lotu. Na mataqali rarama cava sa solia tiko o koya? Na rarama vata ga a tu ena imatai ni cina ka sa vakawaqari tu. Ka vakadodonu sobu kina yabaki sa oti sara kina na yabaki oqo ki na gauna oqo na bula vata kei na rarama vata ga sa vakatakilai mai ena dua na bula ka sa vunitaki tu vata kei Karisito na Kalou.

E sega walega ni rawa ni da vosa tiko me baleti ira na italai, ia na vakabauta dina kece sara era sa vakatakilai tiko eke. Era sa kauta taucoko vata mai na ivurevure vata ga. Era sa tonia kece sara ena beseni. Era sa mate vei ira ka sa vunitaki tu vei Karisito na Kalou na nodra bula. Era sa vauci ena Yalo Tabu. Efeso 4:30,

"Ia dou kakua ni vakararawataka na Yalo Tabu ni Kalou, o koya dou sa dregati kina me yacova mada na siga ni bula."

E sega ni dua na tamata e rawa ni covia tani mai na ligana. E sega ni rawa me vakacacani na nodra bula. Na bula e laurai e caudre ka ramase, ka solia na rarama kei na veivakatakilai ni Yalo Tabu. Na bula laurai e loma, e vunitaki tu vua na Kalou ka vakani ena Vosa ni Turaga. Ena sega ni tarai ira rawa o Setani. Ena sega mada ga ni tarai ira na mate, ni sa vakayalia na kena i gaga na mate; sa vakayalia na kena qaqqa na ibulubulu. Me vakavinavinakataka ga na Kalou, sa tu vei ira na qaqqa oqo ena vuku ni Turaga o Jisu Karisito. Emeni ka emeni.

Sega tale ni bete

Ivakatakila 1:13,

"Ena loma ni vitu na itutu kadrala e dua me vakataki koya na luve ni tamata, ka vakaisulu ena dua na isulu, ka tolomudou enai buke ni ivau koula."

E tu kina o Koya, e Dua me vakataki koya na Luve ni Tamata. Me vaka na vatu caliva ka vakarairaivinakataka ena kena vakatokari ena mama, sa vaka kina ni sa vakalagilagi kina o koya ena loma ni Lotu. Oqo na siga ni Turaga; ni sa raici koya ko Joni, ni sa sega ni vaka na bete, ia me vaka na Turaganilewa ka gole tiko mai. Na ivau koula e sa sega tale ni vauci I tolomudou me na daramaka kina na bete ni sa qarava na Kalou ena vanua tabu, ia sa tu wavoki oqo e tabana, ni sa sega ni bete ena gauna oqo ia sa TURAGANILEWA. Oqo sa qai yaco ko Joni 5:22,

"A sa sega ni lewa e dua na tamata ko Tamana, ia sa solia kecega na lewa vua na Luvena."

Sa vakayacori na nona veiqraravi. Sa mai oti na itutu vakamatabete. Sa oti na siga ni parofisai. A vauca tu e tolona me vaka na TURAGANILEWA.

Na lagilagi vakavitu ni nona tamata

Ivakatakila 1:14-16,

"A sa vulavula na uluna kei na drau ni uluna me vaka na vutika ni pipi, me vaka na vulavula ni uca vulavula; ka sa vaka na yameyame ni bukawaqa na matana."

Ka na yavana me vaka na parasa makumakuliliva, me vaka ni sa vakaririgi ena kuro; a sa

vaka na vadugu ni wai e vuqa na domona.

A sa taura ena ligana imatau e vitu na kalokalo: ia ka sa lako mai gusuna na iseleiwau batirua, ia na matana sa vaka na matanisiga ni sa cila vakaukauwa."

Na kena toso vakatitobu ka veivakauqeti na nona rairai mai o Jisu vei Joni, ka a kauvakavesu ena vuku ni Vosa, ka raica, sa tucake tu e matana na VOSA Bula. Sa dua na raivotu veivakararamataki, ni ivakarau yadua e tiko na kena ibalebale. Sa dua na ivakatakila ni nona lagilagi.

1. Na uluna me vaka na uca vulavula.

A imatai ni Notisi taka o John ka tukuna na vulavula ni uluna. Sa vulavula, ka ramase me vaka na uca cevata. Oqo e sega ni baleta na nona yabaki ni bula. O, sega. Na vuku ni vulavula oqo e sega ni vakaraitaka na yabaki ni bula ia na veika e sotavi, yalomatua, kei na vuku. Na Tamata Tawamudu e sega ni vaka yabaki. Na cava na gauna vua na Kalou? Na gauna e ka lailai kina vua na Kalou, ia na vuku e vakaibalebale levu cake. Sa ikoya na gauna a kaciva kina vua na Kalou o Solomoni na vuku me lewai ira na tamata i Isireli. Ena gauna oqo sa lako tiko mai o koya, na Turaganilewa kei vuravura taucoko. Ena vakaisalataki ena vuku. Oqori na ka vulavula kei tatalivaliva ka sa dusimaka. Raica oqo ena Taniela 7:9-14,

Au a raica tiko ka so nai tikotiko vakaturaga sa qai viritoka, ia sa dua sa ka dede na nona bula sa tiko mai, sa vulavula na nona I sulu me vaka na uca vulavula, kei na drau ni uluna sa vaka na vutika ni sipi e savasava: na Nona i tikotikosa vaka na yameyame ni bukawaqa. Ia na yavana sa vaka na bukawaqa.

A bukawaqa sa drodro mai vua: ka ra sa udolu vakaudolu sa qaravi koya, ka oba vakaoba sa wavu tu e matana : sa tiko na mataveilewai, a sa tevuki nai vola.

Au a qai vaka raica e na vuku ni domo ni vosa ka levu sa cavuta nai leu ko ya: Au a raica tiko ni sa vakamatei na manumanu ko ya, ka vakarusai na yagona, ka sa biu kina bukawaqa.

Ia na kedra vo na manumanu, sa kau tani na nodratou lewa: ia sa vakabalavutaki ga na nodra bula ka dua na yabaki kei na dua na gauna.

Au a vaka raica e na raivotu ni bogi, ka raica, sa lako mai ena o kei lomalagi e dua sa vaka e Dua na Luve ni Tamata ka sa lako mai vei koya sa dede sara na nona bula, ka ra sa kauti koya sara vua.

A sa soli vua na lewa, kei na vakarokoroko kei na matanitu, me ra qaravi koya ko ira na tamata kecega, kei na veivanua, kei na dui vosavosa, a nona lewa na lewa sa sega ni mudu, ena sega ni takali, kei na nona matanitu ena sega ni vakarusai.

Sai koya oqori. A raici koya o Taniela ena uluna vulavula oya. O koya na turaganilewa e dolava na ivola ka vakalewai ira mai kina. A raici koya o Taniela ni sa lako tiko mai o koya ena o. Oqori sara ga na ka e raica o Joni. Rau a raici koya sara ga vakataki koya. Era raica na Turaganilewa ena nona vau ni vakatulewa e tabana, tudei ka savasava, sinai ena vuku, vakasinaiti ena vuku ni lewai vuravura ena buladodonu. Aleluya.

E kila vakavinaka tu o vuravura naI vakatakarakara oqo, ni gauna makawa ena rairai mai kina na turaganilewa ka vakayacori na nona itikotiko, vakaisulu ena dua na ulucavu vulavula kei na dua na icurucuru balavu ka vakaraitaka kina na nona lewa taucoko (ulu ki na icurucuru ni yavana) me vakarautaka kina na lewa dodonu.

2. Na matana me vaka na bukawaqa.

Vakasamataka mada. O ira na mata era a vakatabutotaki ena wainimata ni rarawa kei na lomaloman. Na matadra oqori sa tagi ena loloma ena ibulubulu kei Lasarusa. Na mata oqori sa sega ni raica na nodra ca na daulaba ka ra vakaliliyi koya ena kauveilatai ia ena rarawa, "Tamaqu vosoti ira." Ia na mata oqori sa yameyame ni bukawaqa, na mata ni Turaganilewa ena sauma lesu vei ira era sa cati koya.

Mai na yalo taucoko ni tamata e vakaraitaka o koya na levu ni nona rairai me vaka na luve ni tamata, e dau tagi vakawasoma. Ia e daku ni tagi o ya kei na rarawa o ya ni se tiko ga na Kalou.

Na mata vata oqori e raica na raivotu. Era rai vakatitobu ena loma ni yalodra na tamata ka wilika na nodra vakasama ka kila na nodra sala kecega. Serau mai na mata ni tamata sai koya na Kalou, o koya a tagi kivei ira era sega ni kilai koya ena vuku ni ka a cakava o koya, "... Kevaka dou sa sega ni vakabauta ni sai au ko koya, dou na mate ena nomudou ivalavala ca." Joni 8:24.

"Ia kevaka au sa sega ni kitaka na cakacaka i tamaqu, mo kakua ni vakabauti au. Ia kevaka me 'u cakava (na cakacaka nei tamaqu), e dina ga ni dou sa sega ni vakabauti au,

ia vakabauta na cakacaka ...”

Joni 10:37, 38. Me vakataki Jeremaia ni gauna makawa, sa parofita dau tagi o koya, ni ra sa sega ni ciqoma na Vosa ni Kalou na tamata ka ra buita vakatikitiki na ivakatakila.

O ira na yameyame ni mata katakata oqo ni Turaganilewa era sa volaitukutukutaka sara tu ga oqo na bula ni tamata. Cici yani ki vuravura raraba, e sega ni dua na ka e sega ni kila o koya. E kila o koya na gagadre ni yalo kei na ka e vinakata yadua me cakava. E sega ni dua na ka e vunitaki tu me na sega ni vakatakilai, ni sa luvawale na ka kecega e matana e dodonu me da cakava. Vakasamataka mada, e kila o koya ena gauna oqo na ka o nanuma tiko.

Io, sa tu o koya me Turaganilewa ka yameyame na matana me vakarautaka na veilewai. Sa oti na siga ni noda loloma cecere. Isa, me rawa ni veivutuni na tamata ka vakasaqara na matana ena buladodonu ni se vo tiko na gauna. Me rawa ni ra cakava na yalona me ilokoloko ni bera mai ni vakarusai o vuravura ena bukawaqa.

3. Na Yava vaka Parasa.

“Ia na Yvana sa vaka na parasa sa vinaka sara, me vaka era sa kama ena lovo bukawaqa.” E volai tu na Parasa ena kena kaukauwa vakasakiti. E sega tale ni dua na ka e kilai ni rawa ni o biuta ena kena vakamalumalutaki na kena revurevu. Ia na parasa oqo e vakamacalataka na yavana e vakasakiti cake sara ia ni sa tu na veivakatovoleitaki ena lovo bukawaqa, e dua na veivakatovolei ka sega ni dua tale e sotava mai. O ya sara ga na ka e dodonu. Na parasa vakatakila na Veilewai Vakalou: e dua na veilewai sa lewa na Kalou ka sa yaco mai. Joni 3:14-19,

“Ia me vaka sa laveta cake na gata ko Mosese mai na veikau, a dodonu me laveti cake vaka talega kina na lufe ni tamata:

Me kakua ni rusa ko ira yadua era sa vakabauti koya, me ra rawata ga na bula tawamudu.

Ni sa lomani ira na kai vuravura vakaoqo na Kalou, me solia kina na lufena e duabau ga sa vakatubura, me kakua ni rusa ko ira yadua era sa vakabauti koya, me ra rawata ga na bula tawamudu.

Ni sa sega ni tala mai na Lufena ki vuravura na Kalou me cudruvi ira na kai vuravura; me bula ga ko ira na kai vuravura e na vukuna.

O koya sa vakabauti koya sa sega ni cudruvi: ia ko koya sa sega ni vakabauta sa qai cudruvi, ni sa sega ni vakabauta na yacana na Lufe ni Kalou, e le dua bauga sa vakatubura ko koya.

Ia ko koya oqo era sa cudruvi kina, ni sa lako mai na rarama ki vuravura, a ra vinakata na butobuto ko ira na tamata ka ra cata na rarama, ni sa ca na nodra ivalavala.”

Na tiko mai na lekutu 21:8, 9,

“A sa kaya vei Mosese ko Jiova, mo cakava e dua na gata vakabukawaqa , ka vauca ena dua na mua ni kau balavu: ka na qai yaco, ko ira kecega sa laukati, ni sa raica, ena bula.

A sa bulia e dua na gata parasa ko Mosese, ka vauca kina dua na mua ni kau balavu, a sa yaco, ni kevaka sa Katia e dua na tamata na gata, ni sa raica na gata parasa, sa bula kina.”

Sa ivalavala ca o Isireli. Me na lewai na ivalavala ca. A sa vakaroti Mosese na Kalou me biuta e dua na gata parasa ena dua na kau balavu, ia ko koya sa raica ni sa vakabulai mai na itotogi ni nona ivalavala ca.

Na gata parasa ena kau balavu vakatakarakarataka ni ivalavala ca mai na were o Iteni, ka a vakavuna kina na nona ivalavala ca na gata vaqaseqasei Ivi. Na Parasa vosa tiko me baleta na veilewai, me vaka e dau laurai ena icabocabo ni soro gata parasa ka a sotavi kina na itotogi ni ivalavala ca ki na icabocabo ni soro. Ena gauna sa lewai ira kina na kai Isireli na Kalou ena nona ivalavala ca ena gauna i Ilaija, a qai tarova na uca kei na katakata ni lomalagi me vaka na parasa. Ia ena ivakaraitaki oqo eda sa raica kina ni sa na gata ena kau balavu matataka nai ivalavala ca ka sa saomi oti, ni sa caka me vaka na parasa, sa vaka me sa lutu oti na lewa Vakalou ki na ivalavala ca. Ka ocei ena qai raica na gata ena kau balavu, ka ciqoma na kena bibi, ni oqo na cakacaka se veivakabulai ni Turaga.

Na gata ena kau balavu e sa dua na mataqali ka a lako mai ki vuravura o Jisu me mai vakayacora. A buli me tamata me taura na lewa ni Kalou me baleta na ivalavala ca. Na yavu ni icabocabo ni soro sa ikoya na parasa kaukauwa, ka vakatakilakilataki na Lami ni sa vakamatei mai na ivakatekivu ni vuravura.

Sa lako siviti koya tiko na Veilewai ni sa sega na tamata ivalavala ca. Na veivakabulai sa mai vua na Turaga, A buturaka na waini ni kena waqawaqa ni cudru ni Kalou duadua ga. Na nona ubi ni sulu e lomoci damuvakula sa ena nona dra. Na lovo bukawaqa katakata ni veilewai kei na cudru ni Kalou sa Nona tikina. A vakararawataki, na yalododonu kei ira era sega ni Yalododonu.

"Oi kemuni sa kilikili, O ni Lami ni Kalou, ni Ko ni sa vuetti keimami ena Nomuni dra."

"Sa vakamavoataki ko koya ena vuku ni noda talaidredre, sa qaqi ko koya ena vuku ni noda caka cala, a sa tau vua na rarawa ni noda vakacegu, ia ena we ni nona kuita eda sa vakabulai kina." Sa solia vei koya na Turaga na noda caka cala kecega. A vakararawataki o koya ni sega ni dua na tamata e vakararawataki vakaoya. Ni bera mada ga na kauveilatai a vakadavea o koya na titiri cecere ni buno me vaka na dra mai na yagona me vaka na rarawa levu ni rarawa ena nona mai tu ena loma ni nona ua. Luke 22:44,

"Ia ni sa yaluma sara, sa qai masu vagumatua cake ka nona buno sa vaka me titiri na dra ka lutu ki na qele."

Ia ena dua na siga era na tu e vuravura na yavana na yava parasa. Ia na Turaganilewa ni vuravura kecega ena tu kina, kei na lewa dodonu kei na vinaka sara ena lewai ira na tamata. Ena sega ni dua e na drovaka na veilewai oqori. Segu ni vagolei na lewa dodonu oqori. Ena sega na ni via vakaukautaki. Ko koya sa tawadodonu ena tawadodonu tiko ga; ko koya sa dukadukali ena dukadukali tiko ga. O koya na Dua ka sega ni veisau ena sega ni veisau ena gauna o ya, ni a sega ni tu vua ka na sega vakadua ni cakava. Na yava parasa oqori ena Qaqia na meca. Era na vakarusai ira na meca-Karisito, na manumanu yava i va kei na matakau kei na veika kece sa vakasisila e matana. Ena vakarusa na ivakarau ni Lotu ka taura na yacana me vakacacana na kena e ka dasila Qaqi ira vata kei na meca I karisito. O ira kece na dau caka ca, o ira na sega ni dau vakabauta na Kalou, na dau vakatitiqa, na dauveivakatovolei, na lomasavu, era na tiko kece kina. Sa na tiko kina na Mate, eli, kei na ibulubulu. Io era na tiko kina. Ni sa lako mai o koya, ena dolavi na ivola. Oqori na gauna era na rairai mai kina na Lotu vakawaletaki kei na lima na goneyalewa lialia. Ena tawasei ira na sipi mai na me. Ena gauna sa lako mai kina o koya ena taura na matanitu, ni sa nona, ka sa na yaco o koya ki na udolu vakaudolu na udolu, na watina, ka lako mai me laki veiqraravi vua. Lagilagi! Isa, sa ikoya oqo se sega. Veivutuni ni bera ni sa bera. Yadra cake mai na kedra maliwa na mate ka vakasaqara na Kalou mo vakasinaiti ena nona Yalotabu se mo na calata na bula tawamudu. Cakava oqo ni sa tiko na gauna.

4. Na domona sa vaka na rorogo ni wasawasa levu.

Oqo na cava e matataka tiko na wai? Rogoca ena ivakatakil 17:15,

"... na wai ko a,... sai ira na tamata, na lewe ni veivanua, kei na veimatanitu, kei na duivosavosa."

Na domona sa vaka na rorogo ni vosa e vuqa. Na cava beka? Sai koya na veilewai. Ni sai ira oqo na domodra na leweduqa ni ivakadinadina, ka ra sa vakadinadinataka vei Karisito na Yalo Tabu ena veitabayabaki ka vunautaka na nona kospeli. Sa ikoya na domo ni tamata yadua era na sega ni lewai mai vua na tamata ivalavala ca ka ra sega ni dau veivakasalataki. Era na rogoca cake ka matata na Domodra na italai e vitu. O ira na dauvunau yalodina era a vunautaka na kaukauwa ni veivakabulai nei Jisu, ka vunautaka na wai ni papitaiso ena yacai Jisu, o koya ka a vunautaka na cakacaka kei na kaukauwa ni Yalo Tabu, o koya ka a tucake ena Vosa e levu cake mai na kena era tu vata kei na nodra bula; o ira kece oqo era sa domo i Jisu Karisito mai vua na Yalo Tabu ena veitabayabaki. Joni 17:20,

"Ia au sa sega ni masulaki ira walega oqo, ia ena vukudra talega era sa vakabauti Au ena vuku ni nodra vosa."

O sa bau vakasamata mada na kena ka vakadomobula ni dua na tamata ciri wale ga ki na dua na uciwai ena qakilo? Vakasamata mada na vadugu oqori ena nona voleka yani e sa kila na icavacava rerevaki. Ka vaka sara ga o ya ni na yaco mai na siga ni veilewai ena gauna era tagi kina na vuqa na domo beitaki iko ni rogoca nai vakasala ia sa bera mai. Mo muria sara na auwa oqo. Raica ena gauna oqo sa volai tu kina mai lomalagi na nomu vakanananu. E kea na nomu vakanananu e rogo levu mai na nomu vosa. Me vakataki ira na Farisi ka a vosa ena gusu ni gusuna, ia era sega ni vakarorogo vua na Turaga, sa ca sara na yalona ka ca me yacova ni sa bera na gauna ko ya, sa na qai yaco oqo na iotioti ni nomu veikacivi mo rogoca na Vosa ka ciqoma ki na bula tawamudu. Ena bera sara ni rawa ni o raica na tagi ni vuqa na domo ni veilewai kei na icavacava rerevaki.

Ia o sa bau raica mada na kamica kei na rorogo ni wai ni kena yaco tiko? Au taleitaka na siwa, kau taleitaka me 'u kunea e dua na vanua e vakasolokakana kina na wai ena vulaci. Au na rawa ga ni davo lesu ka rogoca ni 'u tukuna tiko na vakacegu kei na reki kei na vakacegu e lomaqu. Sa dua na ka na noqu marau me 'u kele ena ivakaruru ni vakacegu ka tukuna kina na domo ni Turaga, me vaka sa vakaraitaka na Vosa ni wai ni veitawasei. Sa dodonu meda vakavinavinaka meda rogoca na domona ni

Ioloma kei na veikauwaitaki kei na veituberi kei na veitaqomaki. Ka so na siga eda na rogoca na domo malumu vata oqo, ka sega ni vakatulewa, ia ena noda kidavaki mai vei keda ka sa bokoci na nona ivalavala ca mai na nona dra, ka sa sinai kina na Yalo ni bula, ka sa lako voli ga ena Vosa. Na cava e rawa ni ka talei cake mai na nodra rogoca na leweduqa era dau veikidavaki ka vakavolivoliti mai vei ira na leweduqa era sa vakabauta ki na bula tawamudu? Isa, e sega ni dua na ka e tautauvata. Sa noqu masu ni ko ni na rogoca na domona ka sega ni vakaukauwataka na lomamuni, ia mo ni ciqomi koya me nomuni tui.

Isa, kevaka o na raica walega. Sai koya na wai ka vakarusai vuravura, ia sai koya na wai vata ga a vakabulai Noa kina kei ira talega na kai vuravura taucoko me baleti Noa. Rogoca na domona, na domodra na nona italai, me vaka na kaci ki na veivutuni kei na bula.

5. Ena ligana imatau e vitu na kalokalo.

"A sa tiko ena ligana imatau e vitu na kalokalo." Sa dina sara ni keimami sa kila tu mai na tikina e ruasagavulu na ka e vitu dina na kalokalo. "Ia na veika vuni ka vitu na kalokalo era sa agilos (italai) ni vitu na isoqosoqo lewe ni Lotu." Ena gauna oqo o keda ena sega ni rawa ni cakava e dua na cala ena dua ga na itukutuku, me vaka e vakadewataka o koya vei keda. Na vitu na kalokalo oqo era sa italai ki na vitu na veitubuyaki ni Lotu. Era sega ni vakatokai ena yaca. Era sa tuvanaki tu ga me vitu, me dua kina dua na yabaki ni bula. Mai na taba yabaki ni bula I Efeso gole sobu yani ki na yabaki ni Laotisea oqo e a kauta mai na itukutuku ni dina vei ira na tamata, ka sega vakadua ni sega ni tarova na Vosa ni Kalou ki na yabaki ni Lotu. O ira yadua era taura. Era sa tudei tu ena nodra yalodina ki na rarama taumada. Ni ra sa gole tani na yabaki yadua mai vua na Kalou, e dua na nona italai yalodina, a vukica lesu tale mai o koya ena yabaki o ya ki na Vosa. Na nodra kaukauwa sa mai vua na Turaga se sega vakadua ni rawa me ra tarova. Era a taqomaki ena nona veimaroroi, me baleta ni sega ni e rawa ni ra covia tani mai na ligana, ka sega talega ni rawa ni tawasei ira mai na loloma ni Kalou, me ra tauvimate, rerevaki, luvaiwale, dausiga, iseleiwau, bula se mate. Era a soli dina vua ka maroroi tu ena nona kaukauwa. Era sega ni kauwaitaka na veivakacacani era a yaco mai e na nodra sala. Na mosi kei na vakasesea sa ikoya na vuna me da solia kina na lagilagi vua na Kalou ni ra sa vakarau kilikili me ra vakararawataki ena vukuna. Ia ena vakavinavinaka ena vuku ni nona vakabulai rau sa vakamai ena rarama ni nona bula ka vakaraitaka na nona loloma, vosota, yalomalua, ivalavala malua, yalomalua, yalodina. Ka sa tokoni ira na Kalou ena veika veivakurabuitaki, na ivakatakilakila, kei na caka mana. Era beitaki ni ra sa yalodua, ka dau vaqiqi ena fuloa. Era a vakacalai ena mataisoqosoqo ka ra dau veivakalialiai, ia era tudei tikoga ena Vosa.

Ena gauna oqo e sega ni dredre meda tucake ka tudei tiko ena dua na Ivakavuvuli. E rawarawa, ni sa tokona na tevoro mai na veika kece oqori. Ia e dua tale na ka me da dina ki na Vosa ni Kalou ka lesu tale ki na veika e a vakarautaka na Vosa taumada e Penitiko.

Ena dua na gauna lekaleka sa oti a kaya vei au e dua na Turaga ni Lotu Katolika vaka-Roma e dodonu me Lotu dina me vaka ga na kena dina ena veiyabaki kece sara, ka toso tikoga ka sega ni veisau. E sega ni vakakina. Na lotu cava ga e tokona tiko kina na matanitu, kei na kena ivakavuvuli duadua e sega ni Vosa dina, ka sega ni dua na cakacaka e vakaraitaki me vakavuna na nona lamata na tevoro, ena rawa ni vakayacora vakaidina. Oqori e sega ni kena ivakarau. Ia ni o vakasamataka na ilawalawa lailai o ya era sa sa varomusuki sobu mai na lewenilotu, vakani ki na laione, vakacacani ka vakasavi tani mai na duru me ra laki tu ka dina tikoga ki na Vosa ena gauna sara ga oqo ka na dodonu me Kalou. Era a vakabulai vakacava ena nodra a vala ena vakabauta ka ra taura matua toka ga: OQORI na cakamana.

Ia na veivakacegui oqo e sega ni baleta walega na vitu na yabaki ni nodra bula ga na nona italai na Lotu. Na vakabauta dina yadua sa tu ena liga ni Kalou ka na rawa ni kauta tani mai na nona loloma kei na kaukauwa, ka ciqoma na taucoko ni veika e rawata na Kalou me vakabauta. Na ka e solia na Kalou vei ira na italai, kei na nona vakalougatataka ka vakayagataka na italai, sa ivakaraitaki vei ira kece era vakabauta na nona vinaka kei na veikauwaitaki kivei ira kece na lewe ni yagona na lewe ni Lotu. Emeni.

6. Na iseleiwau batirua.

"Ka sa lako tani mai na gusuna nai seleiwau gata ka batirua."

Ena Iperiu 4:12,

"Ni sa bula na Vosa ni Kalou, ka kaukauwa, ka gata vakalevu ka mucu ga na iseleiwau batirua, ka suaka me wasea rua kina na lomada kei na yaloda, kei na noda isema kei na uto ni sui, a sa vakalewa sara na nanuma kei nai naki ni yaloda."

Ia sa lako mai na gusuna nai selewau gata ka batirua, sai koya na VOSA NI KALOU. Ivakatakila 19:11-16,

"I kau a raica lomalagi ni sa tadola, ka raica sa dua na ose vulavula; Ia ko koya sa vodo

kina sa vakatokai ko dodonu ka dina, a sa lewa vakadodonu ko koya ka kitaka nai valu.

Na matana e vaka na yameyame ni buka, sa toka e uluna nai salavakaturaga e vuqa; a sa volai na yacana, ia sa sega na tamata e kila, o koya duaduaga.

A sa vakasulu e nai sulu sa kuretaki ena dra: a sa vakatokai Na Yacana me VOSA NI KALOU.

Ia ko ira na mataivalu mai lomalagi era sa muri koya, ni ra vodo e na veiose vulavula, a ra sa vakaisulu e na lineni matailalai, e vulavula ka savasava.

A sa lako mai na gusuna e dua na iseleiwau gata, me yaviti ira kina na veimatanitu ko koya: ia ena lewai ira ena titoko kaukamea: a sa sikaraka ko koya nai kele-ni-waini ni cudru waqawaqa ni Kalou kaukauwa.

Ia na yacana sa volai ena nonai sulu kei na sasaga talega, A NODRA TUI NA TUI, KEI NA NODRA TURAGA NA TURAGA."

Joni 1:48,

"Sa kaya vua ko Nacanieli ,O ni sa kila au mai vei? Sa vosa ko Jisu, ka kaya vua, ni sa bera ni kacivi iko ko Filipi, ni ko a tiko e na ruku ni lolo, au a raici iko."

Oqori sara kina. Ni sa lako mai o koya, na Vosa oqori ena saqati ira na veimatanitu kei na tamata kecega. Ka na sega ni dua e rawa ni vorata. Ena vakatakila mai na veika sa tu e lomada me vaka a vakayacora vei Nacanieli. Na Vosa ni Kalou ena vakaraitaka o cei e kitaka na loma ni Kalou ka ocei e sega ni vakakina. Ena vakatakilai kina na nodra cakacaka vuni na tamata yadua kei na vuna e vakayacora kina. Ena wasewasea na kena rua. Oqori na ka e tukuni ena Roma 2:3,

"Ia ko iko na tamata, sa lewai ira sa kitaka na veika oqo, ka sa valavala ca vakakina, ko sa nanuma beka ko na dro rawa mai na lewa ni Kalou?"

Sa qai toso na gauna me tukuni kina ni sa na lewai ira na tamata na Kalou. Oqo na tikina e 5 kina 17. Na nomu yalo kaukauwa ena lewai. Ena lewai na cakacaka. Na inakinaki ena lewai. Ena sega na veidokai ena mata ni Kalou; Ia eda na lewai kece ena Vosa oqori, e sega ni dua ena drotani mai kina. O ira era rogoca ka sega ni vakarorogo era na lewai ena veika era sa rogoca. O ira era sa vakacegu kina era vakabauta, ia era sega ni bulataka, era na lewai. Na veika vuni kece era na lako mai ena lomanivanua ka kailavaki mai na dela vale. Isa, eda na kila vakaidina na itukutuku makawa. E sega ni dua na ka vuni e biu tani mai na veitabayabaki kece.

Ia o kila ni sa vakatakila tiko o koya na veika vuni ni tamata kei na marama ena yabaki oqo eda sa bula tiko kina? O cei tale e rawa ni vakatakila na veika vuni ni yalo ia na Vosa, Vakaikoya? Iperiu 4:12,

"Ni sa bula na Vosa ni Kalou, ka kaukauwa, ka gata vakalevu ka mucu na iseleiwau batirua, ka suaka me wasea rua kina na lomada kei na yaloda, kei na noda isema kei na uto ni sui, a sa vakalewa sara na nanuma kei nai naki ni yaloda."

Sa ikoya na Vosa. Sa vakayacori kina na vanua sa vakau kina, ni sa ikoya (na Vosa) e sinai ena kaukauwa. Sai koya na yalo vata ga a tiko vei Jisu (na Vosa) ka sa tiko tale ena Lotu ena iotioti ni gauna oqo ni sa oti e dua na ivakatakilakila ni kena sagai me takosovi ira na tamata mai na veilewai, ni ko ira era sa cakitaki Koya (na Vosa) era sa yaco tiko oqo me ra vakatulewa, vakoti koya tale. Iperiu 6:6,

"a ra sa qai vuki tale; ni ra sa vakota tiko vakai ira na gone ni Kalou ki na kauvelatai, ka beci koya ena matana votu."

Sa qai kaya o Paula ni Vosa e lako mai ena kaukauwa kei na domo. Na Vosa e vunautaki e vakaraitaki sara ga vakaikoya. Me vaka e dua na yameyame, a musu na iseleiwau ka lako ki na mokuti ni tamata, ka vaka e dua na isele ni vuniwai ka sa kavida mai na mate ka ra sa vagalalataki kina na bobula. Ena veivanua kece era a lako kina na vakabauta taumada o ya, "era a laki vunautaka na kospeli (Vosa) kei na Kalou sa vakadeitaka na Vosa oqori ena ivakatakilakila ni veika oqo." Era vakabulai na tauvimate, era vakasavi tani na tevoro, ka ra vosa ena vosa vou. Oqori na Vosa e vakayacori tiko. Na Vosa o ya ena sega ni sega ni guce ena gusudra na vakabauta Vakarisito. Ia ena iotioti ni yabaki oqo sa qaqaco cake sara kina ka cecere sara mai na Vosa ni watina dina. Isa, qelenisipi lailai, o iko Lotu lailai, taura toka na Vosa, vakasinaita na gusumu kei na yalomu mai kina, ka na solia vei iko na Kalou na matanitu e dua na siga.

7. Na matana me vaka na matanisiga.

"Ia na kena irairai sa vaka na matanisiga sa cilava ena kena kaukauwa."

Maciu 17:1-13,

Sa bogi ono sa qai kauti Pita kei Jemesa, kei Joni na tacina o Jisu a sa kauti iratou vakatikitiki ki na dua na ulu-ni-vanua cecere.

A sa matalia na yagona e matadratou; a sa serau na matana me vaka na mata-ni-siga, ka sa vulavula mai na nona I sulu me vaka na rarama.

Ka raica, a sikavotu vei iratou ko Mosese kei Ilaijia, a ratou sa veivosaki kaya.

Sa qai vosa ko Pita, ka kaya vei Jisu, Na Turaga, sa Vinaka na nodatou tiko eke: kevaka koni sa vinakata, me keitou tara e ke e tolu na vale-vakacevaceva; ka dua me nomuni, ka dua me nei Mosese, ka dua me nei Ilaijia.

Ni sa vosa tiko ko koya, raica sa dua na o lumilumisa sa vakarurugi iratou; ka raica, sa rogo e dua na vosa mai na o, sa kaya, oqo na noqu Gone ni toko, au sa duavinakata vakalevu; dou vakarogoci koya.

Ia ni ratou sa rogoca na tisaipeli, eratou sa cuva vakatoboicu, ka ra rere vakalevu.

A sa lako mai ko Jisu ka tara iratou, ka kaya, Tu cake ka kakua ni rere.

Ia ni ratou sa tacake, e ra sa sega ni raica e dua tale, ko Jisu duaduaga.

Ia ni ratou sa lako sobu tiko mai na ulu-ni-vanua, sa vakarota vei iratou ko Jisu, ka kaya, ka kua ni tukuna vei dua na ka sa rairai, ka malua me tucake tale mai na mate na Luve ni tamata.

A sa tarogi koya o iratou na nona tisaipeli, ka kaya, A cava era akaya kina na vuni-ni-vola sa dodoni me liu mada mai o Ilaijia? me vukica na ka kece me Vinaka.

A sa vosa ko Jisu ka kaya vei iratou, Sa lako dina mada mai ko Ilaijia, me vukica na ka kece me Vinaka tale.

Ia ka'u sa kaya veikemudou, Sa tale eke ko Ilaijia a ra sa sega ni kilai koya, a ra sa kitaka ga vua na ka era vinakata mera kitaka; era na vakararawataka vaka talega kina na luve ni tamata.

Eratou sa qai kila na tisaipeli ni sa vosataki Joni na dauveipapitaiso vei iratou ko koya."

Oqo ena Maciu 16:28, vakamacalataki ena Maciu 17:1-13, a kaya o Jisu,

"... Sa tu eke eso, era na sega sara ni mate, yacova sara ni ra sa raica mada na luve ni tamata ni sa lako mai ena nona matanitu."

Eratou a raica na iApositolo e tolu na ituvatuva ni iKarua ni nona lako mai. Era raici koya ni vakamataliataki tu e kea e dela ni ulunivanua. Na nona isulu e serau vulavula ka serau na matana me vaka na matanisiga ena sigalevu tutu. Ia ni sa rairai mai o koya, a tucake o Mosese kei Ilaija ena yasana ruarua. Oqori sara ga na sala e lesu tale mai kina o koya. Sa dina sara ni na lako mai o Ilaija ka vagolea na yalodra na gone (yalewa) me lesu tale ki na Vosa ni Ivunau Vakaiapositolo ni tama. Malakai 4:5,6,

"Raica au na talai Ilaija na parofita vei kemudou eliu, ena qai lako mai e muri na siga I Jiova na ka rerevaki:

Ia ena vagolea ko koya na lomadra na qase vei ira na gone, kei na lomadra gone vei ira na qase, de'u lako mai ka cudruva na vanua ena veivakarusai."

Sa dua tiko na matanitu o Isireli. Sa tauyavutaki ena gauna oqo kei na nona mataivalu, mataivali I wai, vanua ni vakaumeli, kuila, kei na veika kece e yaco ki na matanitu. Ia e se dodonu tikoga me vakayacori na ivolanikalou e tukuna, "... se me na sucu e dua na matanitu ena dua na gauna?..." Aisea 66:8. Sa roro tiko mai na siga o ya. Na vunikau ni lolon ena se taka na nona senikau. Era sa waraka tiko na Mesaia o ira na kai Isireli. Era sa namaki koya tiko ni sa voleka me vakayacori na veika era namaka. Ena sucuvou vakayalo o Isireli, ni sa voleka me vakatakila vua na nona rarama kei na nona bula.

Ena ivakatakila 21:23,

"A sa sega ni yaga ena koro oqo na mata-ni-siga, se na vula, me cila kina: Ia nai ukuuku ni Kalou sa vakararamataka, ka sa kena rarama na Lami."

Oqo na Jerusalemi Vou. Ena tiko ena koro ko ya na Lami, ka vakakina ena nona iserau, ena sega ni gadrevi kina na rarama. Ena sega ni cadra na matanisiga mai kea kei na rarama, ni sai koya na matanisiga kei na rarama, vakaikoya. Era na lako ena nona rarama na veimatanitu era lako mai. O sa marau beka ni na siga o ya sa roro tiko mai vei keda? Sa raica o Joni ni sa yaco mai na siga o ya. Sa vakakina, Turaga ko Jisu, ni lako kusarawa mai!

Malakai 4:1-3,

"Ia raica, sa lako mai na siga o ya, ena kama me vaka na lovo; ia ko ira kece era viavialevu, kei ira kece sara sa caka ca, era na vaka na vuni-ni-sila: ia ena vakamai ira na siga ko ya sa lako mai, sa kaya ko Jiova ni lewe vuqa, me kakua ni vo kina vei ira na wakana se tabana.

Ia ena cadra mai vei kemudou sa rerevaka na yacaqu na matanisia ni yalo dodonu, ia na veivakabulai ena kauta lako e na tabana; ka dou na lako yani ka tubu cake vaka na luveni pulumalau e na loma ni bai.

Ia dou na butuqaqi ira na tamata ca; ni ra na dravusa e qeteqete ni yavamudou e na siga ka'u na cakava kina na ka oqo, sa kaya ko Jiova ni lewevuqa."

Sa tiko tale e kea. Sa serau mai na MATANISIGA ena kena kaukauwa taucoko. Isa, sa mai cila na kaukauwa ni Luve ni Kalou ena loma ni vitu na itutu kadrala koula. E tu e kea o koya, na Turaganilewa, o Koya e a vakararawataki ka mate ena vukuda. A taura na cudru ni veilewai vakalou kivei koya. E butuka na waini ni kena waqawaqa ni cudru ni Kalou taudua. Me vaka eda sa tukuna oti, vua na tamata ivalavala ca sa vaka na rorogo ni ua se na cabole ni vakaseua ena vuku ni mate ena baravi veivatu. Ia vei ira na Yalododonu, na domona sa vaka na rorogo ni sere lagasere ni uciwai ni ko sa davo tu ena vakacegu, vakacegu vei Karisito. E cila mai vei keimami ena nona cilava ni loloma katakata e kaya o koya, "dou kakua ni rere, sai au ga sa tu vei au, sai koya na veika ena yaco mai; Sai au na Kalou cecere. E tikivi au e sega tale ni dua na ka. Koi au na Alifa kei na Omeka, na kena taucoko." O koya na viavia ni bucabuca, na kalokalo serau talega. O koya E serau mai vei ira na tini na udolu ena lomaqu. Io, sa vakarau tu na siga levu me tadola ka na tubu mai na matanisiga ni Yalododonu ena veivakabulai e tabana.

Na qaqa i Karisito

Ai Vakatakila 1:17,18,

"Ia ni 'u sa raici koya, kau sa bale sara ki yavana me vaka e dua sa ciba. A sa tabaki au ena ligana imatau, ka kaya vei au, koi au ko koya sa liu sara, ko koya ena muri sara talega.

O koya sa qai Bula; ka'u a mate e liu, ka raica, au sa bula ka tawa mudu Emeni; au sa taura talega na idola kei etesi kei na mate.

E sega ni dua na tamata e rawa ni tutaka na kena revurevu taucoko ni Raivotu o ya. A takali sara vakadua na nona kaukauwa, a tekicuva e yavana o Joni me vaka e sa mate. Ia na liga ni Turaga ena loloma a tarai koya, ka kaya na domo ni veivakalougatataki, "kakua ni rere. Kakua ni rere. Koi au na imatai kei na ivakataotioti. Sai au ko koya sa bula, ka sa mate; Ia, raica au sa bula ka tawamudu." Na cava beka me da rere kina? Na veilewai a lutu yani vua ena kauveilatai, ena ibulubulu, kei na gauna a lako mai kina, sa baleti keda. E dau rekitaka na bibi taucoko ni mavoa ni ivalavala ca ka sa sega kina ni cudruvi ira sa tiko vei Karisito Jisu. Raica me dua dina na "Loya" na noda "Turaganilewa". O koya ruarua na "Loya" kei na "Turaganilewa." Ni sa Turaganilewa na "kisi sa na oti" - sa oti. O koya oqo e sega ni dua na veivakacacani. Na cava me ra rere kina na Lotu? Na yalayala cava soti e sa bau sega ni dau vakaraitaka e matada? Na cava na vuna me rerevaka kina na kena itotogi se mate? E sa rawai taucoko. Oqo edua na dua e cecere ka qaqa. Oqo e Dua ka vakadruka na vuravura ruarua oqo na laurai kei koya ka sega ni laurai. Segu ni vakataki Alexander, o koya a vakamalumalumutaki vuravura ni sa yabaki 33 ka sega tale ni kila e dua tale na sala me vukica kina na veiraravui, sa qai mate kina e dua na coko ni ivalavala ca kei na bula vakamarau ca. Segu ni vakataki Napoleon, o koya a vakadrukai ira kece mai Europe ia sa qai mai vakadrukai e Waterloo ka vakatalai tani ki Elba, me kunei koya walega ni sa vakamalumalutaki. Ia e sega ni dua na ka me na vakamalumalumutaka na Karisito. O koya sa lako sobu mai oqo esa lako cake ki na veika kecega, ka sa soli vei koya e dua na yaca sa uasivi cake sara. Io, sa vakadrukai mate, eli, kei na ibulubulu, ka sa tu vua na kena idola. Na ka e sereka o koya e sereki, kei na veika e vauca o koya e vauci. E sega ni dua na kena veisau. E sega na kecega e matana ka sega ni dua e tu tikivi koya. O koya duadua ga na iVakabula, Dauveivueti. Sai koya na Kalou duadua ga: kei na "Turaga o Jisu Karisito" na yacana.

"Kakua ni rere, Joni. Kakua ni rere, na qelenisipi lailai. Na veika kece au cakava, o ni sa taukena. Na noqu kaukauwa taucoko e sa nomu talega. Na noqu kaukauwa e nomu ga ni 'u tu ena kemuni maliwa. Au sega ni lako mai me 'u kauta mai na rere kei na druka, ia na loloma kei na yaloqaqa kei na gugumatua. Sa soli vei au na kaukauwa kecega ka sa nomu ka mo vakayagataka. O iko cavuta ga na Vosa kau sa na vakayacora kina. Oqori na noqu veiyalayalati ka na sega ni guce."

Na vitu na veikalokalo kei na itutu kadrala

Ivakatakila 1:20,

"Na veika vuni ni vitu na kalokalo ko a raica ena ligagu imatau, kei na vitu na itutu kadrala koula. Na kena vitu na kalokalo na agilosu (italai) ni vitu na Lotu: kei na vitu na itutu kadrala sai koya kina e vitu na isoqosoqo lewe ni Lotu."

Eda sa raica oti na dina ni rua na veika vuni oqo. Isa, eda se bera ni vakatakilai ira na vitu na italai oqo, ia ena veivuke ni Kalou eda na rawata ka na rawata na veika vuni oqo. Na vitu na yabaki eda sa kila tu. Era sa volai tu ena Vosa, ka da na cakacaka vata me vaka na noda lako mai ki na iotioti ni yabaki eda bula tiko kina oqo.

Ia ena iotioti ni itinitini ni iwase oqo, raici koya ena nona tucake tu ena loma ni tutunicina koula kei na vitu na kalokalo ena ligana imatau. Isa, e veilauti me da raici koya ni tucake tu ena nona Kalou cecere. O koya na turaganilewa, na bete, na tui, na Ikeli, na Lami, na Ialone, na Alifa, na Omeka, na ivakatekivu kei na ivakataotioti, na Tamada, Iuvena, na Yalo Tabu, o koya sa ikoya, sa ikoya na ka sa yaco, na Kalou sa cecere sara, vei ira kece. E kea o koya, na dauvolaivola kei na itinitini. Sa kilikili na Lami! A vakadinadinataka na veika e yaga kina ena nona volia na noda vakabulai mai vei koya. Ia sa tucake tu ko koya ena nona kaukauwa taucoko kei na nona lagilagi taucoko ena veika kece sa yalataka vei koya me vaka na turaganilewa.

Io, sa tu ko koya ena maliwa ni tutunicina, kei na kalokalo e ligana. Sa bogi, ni o ya na gauna eda vakayagataka kina na cina me rarama, ka sai koya na gauna e laurai kina na veikalokalo ka vakararamataka na rarama ni matanisiga. Ka sa butobuto. Sa lako tiko na Lotu ena vakabauta ena butobuto. A biuta na vuravura oqo na nona Turaga ia na Yalo Tabu e se vakararamataka tikoga na Lotu, ka solia yani na rarama ki na vuravura makawa oqo. Ia na veikalokalo oqori sa vakaraitaka talega na nona rarama. Na rarama ga sa tu vei ira na nona rarama. Sa buto dina na sa qai kena batabata vakayalo. Ia ena gauna e curu mai kina ki na loma ni rarama kei na katakata, ka sa vakaukauwataki na Lotu ka sa cakava o koya na cakacaka a cakava o koya.

Isa, me da raici koya me vakataki Joni. Na mataqali tamata cava e dodonu me da tu kina, me da tu e matana ena siga ko ya!

Kevaka o se bera ni solia na nomu bula vua, mo na vagolea na yalomu vua na Kalou ena gauna oqo, ka tekiduru ena vanua cava ga o tiko kina, ka kerea na nona veivosoti ena vuku ni nomu ivalavalca, ka solia na nomu bula vua. Oti eda na qai tovolea me da gole vata yani ki na vitu na yabaki ni Lotu; Ia me vaka ni da sa masuta na Kalou ena yukei ira na tamata sega ni kilikili me vakatakila vei iko na nona Vosa.

Nai vunau i
William Branham
"... ia e na gauna ni domo i koya